CULTURA

MAANDBLAD VAN HET CULTUREEL CENTRUM ARUBA

JAARGANG 2 | JUNI 1955 | No. 3

De Ballade van de damstenen

Ziedaar dan Lucas en Lucel
bij het edel boeiend spel
terwijl zij overwegen
de sluwste aller wegen
en, na een ernstig wikken,
de ivoren stenen schikken,
want,
hoewel zij elkaar beminnen,
wil elk van twee het winnen.

Och hoe bevallig schuift de bruid
haar witte steen vooruit
en lacht trots en verlegen,
den armen minnaar tegen.
Hij vult voorzichtig hoeken aan
om in de eindstrijd sterk te staan,
want,
hoewel zij elkaar verkiezen
wil geen van twee verliezen.

De troepen rukken ernstig voort,
ach, hoe zij in zijn flanken boort,
graaft zij niet verder naar het hart?
De zwarte speler wordt verward . . .
En zaagt gij, hoe zij fier een dam
en drie der zwarte stenen nam?
Want,
hoewel zij elkaar beminnen,
wil zij het spel toch winnen.

Een nieuwe stelling wordt bedacht,
de zwarte voelt opnieuw zijn macht.
Hoe kijkt hij opgetogen
naar de iris van haar oogen!
Maar wie in vrouwenoogen ziet,
dat is de ware speler niet,
want,
wat hij ook mag kiezen,
het spel moet hij verliezen.

En als de laatste stelling zwicht,
ziet zij hem aan en straalt verlicht.
Hoe is hij nu verloren
in het wit van haar bekoren.
Moog' eens de man de vrouw
herwinnen
in het duizelig spel van het
beminnen.
Want,
hoe de speelkans nu ook staat,
weet, dat het spel steeds verder gaat

Paul van Boven

Dit gedicht van de Brabander Paul van Boven komt voor in zijn bundeltje "Carolijnse Balladen" (1940), studenten-poëzie in de dubbele zin van het woord. Ze zijn niet alleen ontstaan tijdens de studiejaren aan de Keizer Karel Universiteit te Nijmegen, maar ze hebben ook juist die dosis studentikoze verve, dat de al te zware levensernst met luchtige zwier ontweken wordt. Een aardig voorbeeld daarvan is het gedicht "De Ballade van de damstenen" Aangedreven door de plagende opmerkingen der bruiloftsgasten hebben de bruid en de bruidegom zich laten overhalen tot een damspelletje. Maar acher de schertsende lach waarmee het spelletje begonnen werd, schuilt toch bij elk de vastberadenheid het van de ander te winnen. Lucel is de sterkste; even nog schijnen de kansen te keren, maar Lucas kan zijn gedachten niet bij het spel houden en verliest van zijn opgetogen bruid. Het damspelletje is uit, maar het kleine verborgen spel van elkanders krachten meten gaat heel het leven door: "Moog' eens de man de vrouw herwinnen in het duizelig spel van het beminnen. Want, hoe de speelkans nu ook staat weet, dat het spel steeds verder gaat." "De Ballade van de Damstenen" heeft zeker geen geweldige litteraire allure, maar de licht-romantische toon, waarachter een speelse ernst schuil gaat, maakt het tot een charmant gedicht.

t. v.

Redactie: J. J. STAM
Druk: GENERAL PRINTING

INHOUD:

VOOR ADVERTENTIES IN CULTURA WENDE MEN ZICH

TOT DE HEER D. LUGO, TEL. 1058

HET C.C.A. FESTIVAL

Het eerste lustrum van het Cultureel Centrum Aruba is in alle opzichten een groot succes geworden. Op de eerste plaats is dit te danken aan het Bestuur zelf, dat o.l.v. voorzitter J. Beaujon een waardig feestprogramma had samengesteld. Vervolgens waren de prestaties van de optredende artisten en afdelingen van het C.C.A. zelf van dien aard, dat elke avond opnieuw een schare van belangstellenden voldaan huiswaarts keerde.

De Festival-week werd ingezet met het optreden van de pianiste Mevrouw Thelma Bondam en de acteur-regisseur Henk van Ulzen. ,

Henk van Ulzen droeg allereerst een aantal gedichten voor, die herinneringen opwekten aan het verre Holland. Daarna volgden fragmenten uit Vondel's Ghijsbrecht van Aemstel en uit Driekouingenavond van Sheakespeare. Na de pauze vroeg de voortreffelijke acteur de belangstelling van het enthousiaste publiek voor een aantal schetsen van het lichtere genre, geschreven door de in Nederland zeer bekende Annie M.G. Schmidt. Mevrouw Bondam toonde zich een voortreffelijk pianiste, die verraste door een mooie toon en een zeer persoonlijke visie op het werk van componisten als Mozart, Chopin, Albeniz en Francis Poulenc.

Het slot van deze gala-avond bracht de zaal een extra verrassing, toen de Heer Beaujon de oud-voorzitter en oprichter van het C.C.A., de Heer F Steenmeyer verzocht op het podium te komen en deze stille werker uitbundig werd geprezen voor het vele belangloze, maar tegelijkertijd zo belangrijke werk in dienst van de Arubaanse gemeenschap.

Tenslotte speldde voorzitter Beaujon de Heer Steenmeyer het gouden ereinsigne van het C.C.A. op, hiermede vertolkend de dankbaarheid van allen die profiteren van het werk van het C.C.A. en werd Mevrouw Steenmeyer een fraaie ruiker bloemen aangeboden.

Onder de talrijke belangstellenden bevonden zich o.m. de Gezaghebber van Aruba, Mr. L.C. Kwartsz en echtgenote, de Commandant van de Marinierskazerne te Savaneta, Majoor G.J.B. Veenhuys en echtgenote en het voltallige bestuur van het C.C.A.

De tweede avond van dit eerste lustrum werd gegeven in Theater De Veer, dat voor deze gelegenheid spontaan door de Directie van De Veer Theater ter beschikking was gesteld van het C.C.A.

Ongeveer 500 belangstellenden genoten van de prestaties van de Rhythmische Dansschool van Mej. Els Athmer en de Arubaanse Muziekschool o.l.v. Directeur A.L. Born.

Vooral de Dansschool ging met de ere-palm strijken door de zeer goede uitvoering van de verschillende nummers en de prachtige costumes door Mej. Athmer en haar helpsters vervaardigd. Bijzonder goed was vooral het Hanengevecht en de solo-dans van Mej. Moum in Sweet Sixteen.

Toen een groot aantal meisjes tot besluit van deze avond de Skaters Waltz van Waldteufel op zeer bevallige wijze vertolkten was een hartelijk en langdurig applaus het welverdiende loon voor het harde werken van Mej. Athmer en haar leerlingen. Van de optredende leerlingen der Muziekschool waren het vooral Mej. Edwards en haar broer Nolan, die met Denicio Todman het grootste succes oogstten. Wat dit drietal ten gehore bracht, kon de toets der critiek met glans weerstaan. Doch ook de andere solisten lieten uitstekend pianospel horen.

In zijn dankwoord richtte de Heer Beaujon zich vooral tot Mej. Athmer, door haar leerlingen bedacht met enkele fraaie bouquetten, de Heer Born en de Heer Stam, die de begeleiding van de dansnummers op zich had genomen. Verder waren er woorden van veel dank voor de stille werkers achter de coulissen. Onder de belangstellenden zagen we o.a. Mr. L.C. Kwartsz en echtgenote, de Henk Dennert, namens het C.C.C., en vele Eerwaarde Zusters.

Woensdag 11 Mei volgde een speciaal Kindermatinee in Bolivariana. Opnieuw waren het de leerlingen van Mej. Athmer, begeleid door de Heer Stam, met daarnaast de Trupialen van Frere Alexius, die een propvolle zaal een onvergetelijke middag heeft bezorgd. Het was alleen maar te betreuren, dat zoveel kinderen teleurgesteld naar huis moesten worden gestuurd, omdat Bolivariana nu eenmaal niet meer dan ongeveer een 500 kinderen kan bevatten. Op dit Kindermatinee bracht weer een artistiek hoogstaand programma.

De zang van de Trupialen was zeer goed, de meisjes dansten weer voorbeeldig en daarnaast bracht Frere Gerardo de zaal in verbazing met zijn goocheltoeren en kon er hartelijk gelachen worden om "Het circus van Don Pancho".

Zeer voldaan trokken de honderden huiswaarts en kon ook het C.C.A.-Bestuur voldaan terugzien op de viering van dit eerste lustrum. Een bijzonder woord van dank tot de Heer Gerrit Kok is hier zeker op zijn plaats.

Donderdag 12 Mei volgde dan nog in het De Veer Theater de festivalfilm: Il Capotto met vooraf Nederlands nieuws en een documentaire over de hoogovens te Velsen.

Zelden is het de Veer Theater zo goed gevuld geweest als op deze jubileum-avond. Het was een avond, die de vele bezoekers rijkelijk liet genieten van goede filmkunst.

hoe graag men hen hoort en ziet.

Het eclatante succes van het C.-C.A. Kindermatinee was mede te danken aan de Trupialen.

En nu staat deze hardwerkende jongensgroep weer voor het publiek klaar met hun jaarlijkse toneeluitvoering. Ze brengen U dit jaar iets zeer bijzonders, namelijk de Première van het Arubaanse Fantasiespel "E PERLA DI CARIBE" geschreven door de Heer Booi. Het is een spel van "Dichtung und Wahrheit".

We zullen de beroemde Caraiben, die vroeger Aruba bewoonden kunnen bewonderen in hun manieren, gewoonten en klederdracht en vooral hun, jammer genoeg, te veel verzwegen zielenadel.

Ook zullen we meemaken de komst van de gevreesde piraten, die het hele Caraibische gebied onveilig maakten. Een spannend sabelgeveeht tussen de piraten onderling. Het felle optreden van de Indiaan Wowo di Warawara; de waardige houding van de hoge Cacique, het opperhoofd Balashi.

Rithische oorlogsdansen, uitgevoerd op de cadans van de tambu en last but no least, de angstaanjagende Piache, de tovenaar Bushiribana, met zijn grillige en lugubere vertoning.

Het spel tintelt van levenslust en bravour. Moet ik U nog aansporen Vrijdagavond 3 Juni vrij te houden voor deze Gala-avond? Zeker niet!

En door Uw belangstelling steunt U tevens het jeugdwerk dat door de Eerw. Frères voor Uw kinderen wordt verricht.

Prent het in Uw memorie: Vrijdagavond 3 Juni om 8 uur naar het de Veer Theater.

Kaarten verkrijgbaar bij:

Huize de la Salle
H. Booi Fahrenheitstraat 9
Don Simon
Aruba Boekhandel.

Gala Uitvoering van de Trupialen 3 Juni
De Veer Theater
Premiere van: "E Perla di Caribe"

Wie kent ze niet, de kranige Trupialen van Frére Alexius?

Iedereen heeft ze gehoord en velen gezien.

En waarom wordt het optreden van dit Arubaans jongenskoor met zoveel belangstelling gevolgd.

Ik heb deze vraag eens gesteld aan een paar mensen, die me rondnit zeiden:

"Mijnheer, deze jongens hebben onze harten veroverd door hun sympathiek optreden en door hun keurige, fleurige en boeiende programma's. Gestoken in hun leuke blauwwitte uniformen, met het Trupialen embleem fier op hun borst, maken zij een zeer frisse en nette indruk.

En hun zang is af: los, licht en vrolijk klateren hun tintelende liedjes op je neer. Geen hypergedrilde stemmen die ingewikkelde koorwerken voor je zingen, nee: ze brengen ongedwongen en spontaan het gewone eenvoudige lied.

En wat ons het meest boeit, zijn de oude liedjes, die oude volksdeuntjes in ons "dushi papiamento", eerlijk om die bijna verge-Frère Alexius allemaal leren na eens te horen. Dan droom je weer van zelf over die oude tijd!!

Ja mijnheer, wat die vijftig gezonde en levenslustige knapen bij Frère Alexius allemaal leren na school vind ik „masha bunita". Ik hoop dat ze er nog lang mee doorgaan". Tot zover de mening van enkele van de vele vrienden van de Trupialen.

En nu iets over de activiteiten.

Sinds hun oprichting, twee en een half jaar geleden zijn de Trupialen ongeveer 70 maal opgetreden, hetzij in de kerk hetzij daarbuiten. Dat wil dus zeggen, gemiddeld iedere twee weken. Voorwaar, geen gebrek aan werklust!

De laatste maanden zijn de Trupialen ook weer herhaaldelijk voor de dag gekomen.

Bij kerkelijke plechtigheden zongen ze in gemengd koorverband samen met de Eerwaarde Frères. Vele parochianen van de St. Franciscuskerk zullen zich nog de prachtige gezangen herinneren op het feest van Pasen.

Het gulle applaus dat de Trupialen kregen bij hun optreden tijdens "Un Anochi Arubano" bewijst wel

HELP DE JEUGD MET FILMVORMING

Nu wij overal tegelijk — het is nu eenmaal altijd hollen of stilstaan — op plaatselijke initiatieven stuiten, die de filmopvoeding van de jeugd beogen, heeft het zin het gehele probleem Film en Jeugd nog eens in het kort klaar en duidelijk te stellen. Een groot aantal paedagogen heeft al leren aanvaarden, dat in het filmbezoek van de opgroeïende jongens en meisjes voor het merendeel van deze kinderen de enige kans is gelegen om enige practische scholing voor het leven op te doen. Mits de film en de jeugd op andere wijze tot elkaar worden gebracht dan meestal in de bioscopen gebeurt. Ouders staan vaak onwetend en onverschillig tegenover het filmbezoek van hun kinderen. Zij begrijpen niet hun grote verantwoordelijkheid wanneer die kinderen, uit het huis gedreven, in de bioscoop hun toevlucht zoeken. Omdat ook de school vaak de kracht mist, die het gemoedsleven vormt, bevinden deze kinderen zich feitelijk in dezelfde toestand als de meeste volwassenen: niet bevredigd in de vrije tijd, niet beheerst door eigen impulsen, niet wegwijs gemaakt in de problemen die de school over het hoofd ziet. Onvoorbereid ontmoet de jeugd dus de film, die haar alle menselijke problemen voor de onzekere voeten werpt. Wie wapent de opgroeïende jeugd tegen de ontstellende vermenging van schijn en wezen, van kitsch en kunst, van klatergoud en de diepere uitdrukking der dingen waarom het in het leven gaat? Want in de gangbare bioscooppractijk is het gevoel voor verhoudingen verloren geraakt. Een levensgevoel wordt en de bioscoopzalen aangekweekt, berustend op een geraffineerde, gemakzuchtige vervalsing aller levenswaarden.

De films waarvan de jeugd van deze tijd niet meer is los te maken, worden door deze jeugd passief ondergaan. Actieve filmbeleving wordt aan de jeugd door niemand geleerd. In deze passiviteit, deze bereidheid om alles te slikken zonder enige kritiek, schuilt het grote filmgevaar van deze tijd. Een gevaar dat het bioscooppubliek steeds meer tot een willige voedingsbodem maakt voor een huichelachtige propaganda voor vervalste waarden inzake huwelijk, eros en romantiek; inzake de ingrijpendste sociale vraagstukken. Dit verschijsel is alarmerender dan de beweerde rechtstreekse immorale invloeden, die er van de film zouden uitgaan. Het kan alleen worden gekeerd door het ondernemen van bewust geleide pogingen om het filmpubliek geestelijk meer te activeren. In de practische bioscoopsituatie van het moment stuit men op een wanverhouding tussen het enorme aantal filmbezoekers en het betrekkelijk bescheiden getal van filmkenners en -liefhebbers. De filmproductie, in wezen niet meer dan een industrie, richt zich in hoofdzaak naar de werkelijke of vermeende verlangens van de internationale massa. Het product moet een zo groot mogelijke aftrek vinden. Op deze wijze keert het geinvesteerde geld, liefst met veel winst, bij de ondernemers terug. De geldschieters is het om het even welke kwaliteiten het product heeft. Een filmmagnaat heeft de mentaliteit van de filmwereld eens heel scherp getymeerd: "Iedere film is goed, die winst oplevert, zelfs al zou het een goede film zijn". Daaruit kan men leren dat de filmindustrie in principe bereid is alles te maken wat meer kans op succes heeft, ongeacht morele of artistieke overwegingen. Het is dus van het grootste belang de groep liefhebbers van een gezonde filmkunst uit te breiden, om aldus te trachten eens de vicieuze cirkel van een vraag en aanbod in banaliteiten op de filmmarkt te doorbreken. Het is de plicht van allen die met de jeugd te maken hebben aan deze jeugd het eerlijke filmbeeld te leren onderscheiden van het vervalsende boerenbedrog. In het belang, in de eerste plaats van de jeugd, in het belang ook van de goede film. Verreweg het grootste percentage van de jongens en meisjes laat zich na de schoolopleiding hoegenaamd niet meer in met literatuur, schilderkunst, muziek, poëzie of enige andere kunst. De film echter wordt algemeen gezocht en begeerd. De meeste jongens en meisjes zullen na hun schoolopleiding, die hun totaal niets over de film leerde, zich zeer intensief en frequent met de film inlaten en de film met hen. Hun verlangens ten aanzien van de film zijn steriel. Ook vele opvoeders van de jeugd verkeren feitelijk nog in dezelfde situatie. Sommigen voelen zich — overigens met de beste bedoelingen — zelfs geroepen om stelling te nemen tegen de bioscoop, die zij vlotweg, tegelijk met de verdachte kroegen, opiumkitten en bordelen, als oord van zonde en misdaad brandmerken. Wanneer men deze opvatting mutatis mutandis toepast op andere kunsten, is haar absurditeit zonneklaar. Dat de piepjonge filmmuze, ternauwernood een kwart eeuw oud en het stamelen amper te boven, reeds kan wijzen op een indrukwekkende reeks voortbrengselen, die iedere verstaander in verrukking brengen, is een frappante bijzonderheid, getuigend van de kracht van het nieuwe medium en communicatiemiddel. Noch ech-

Zie pag. 9

Verlicht Uw huis helder. Het is niet duur

Hieronder volgt een kostenvergelijking voor een gezin van 5 personen, dat de avond gezellig thuis doorbrengt. Deze familie meent terecht dat de kosten voor een goede verlichting zeer zeker gewettigd zijn in vergelijking met de 8 maal zo hoge kosten voor de bescheiden geneugten van deze avond.

ALGEMENE KOSTEN:		
5 koppen koffie	f. 0.40	
5 soft drinks	f. 0.55	
10 sigaretten	f. 0.25	f. 1.20
VERLICHTING:		
1 tafellamp	100 W.	
1 schemerlamp	40 W.	
1 leeslamp	60 W.	
	200 W., gedurende 5 uren	f. 0.15

HELP DE JEUGD MET FILMVORMING

Vervolgd van pag. 7

ter de filmhaters, noch de massa van het publiek zijn in staat de taal van dit nieuwe medium te verstaan. De meeste filmproducenten blijven dus voortgaan zich energiek verstaanbaar te maken in een taal die wèl begrijpelijk is, maar ook laf, vals en vervlakkend. Het is een taal die brabbelt over alle dingen, waarvan men mag verwachten dat ze in het leven belangrijk zijn. Tegen deze gevaarlijke brabbeltaal dienen wij de jeugd te wapenen. De jeugd schoonheid leren zien en verstaan, ook in de filmkunst, is dringende noodzaak. De jeugd leren het portret van de eigen tijd in het filmbeeld te leren waarderen, leren om in de bioscoop niet bang te zijn bepaalde waarheden onder ogen te zien. Dat is dan vooral de sociale kant van deze culturele zaak. De practijk heeft al twee dingen bewezen: ten eerste, dat de jeugd gelooft in het goede van de film, wanneer zij er eenmaal op opmerkzaam is gemaakt; ten tweede, dat de bestrijding van welke ontaarding in de bioscoop dan ook, nooit succes heeft gehad wanneer de bestrijders ondeskundigen waren of werden gedreven door de ongemotiveerde minachting der filmvijanden, Waar onderwijzers en opvoeders zich ernstig om de jeugd èn de film bekommeren, uit liefde tot de jeugd, blijken zij meestal gelukkig mede bezield door liefde voor de film en haar vele mogelijkheden. Iedere opvoeder ook een filmopvoeder, zo is hun overtuiging. Waarbij we ons van harte kunnen aansluiten. Het probleem Film en Jeugd heeft vele kanten die het overdenken waard zijn. En het is niet genoeg toe te juichen dat in steeds bredere kringen van onderwijs, opvoeding en zielzorg men zich meer bewust is geworden van de plicht en de noodzaak tot een positieve filmopvoeding op basis van goede smaak, levensstijl en filmcultuur.

B. J. Bertina.

STEUN HET WERK VAN HET CULTUREEL CENTRUM ARUBA. WORD LID OF BEGUNSTIGER VAN HAAR ONDERAFDELINGEN.

BLIJF NIET AFZIJDIG DOE MEE.

Cultura voor de Jeugd

Van de Koningsdochter, die nog nooit gelachen had.

Een vader had drie zonen; de oudste was zeer slim, de oudste op één na slim en de jongste zeer dom. Toen die jongens groot waren werd er veel gesproken over een koningsdochter, die nog nooit gelachen had. Haar vader had een grote som gelds beloofd aan wie er in slagen zou, de prinses te doen lachen.

Velen heel velen hadden het geprobeerd, maar al hun moeite was vergeefs geweest. Op zekere dag zei de slimste van de drie jongens tot zijn vader: "Vader, wil ik een keer proberen om de prinses aan 't lachen te krijgen?" "Mij best," antwoordde de vader. "Weinigen zullen zo verstandig zijn als jij; wat de anderen niet konden, zul jij misschien kunnen, ga maar." De slimste sprong te paard en nam honderd gulden mee om de onkosten van de reis te dekken. Hij moest wel driehonderd uur ver rijden. Onderweg kwam hij een bedelaar tegen. "Heb je geen aalmoes voor mij?" vroeg de bedelaar. "Neen," zei de slimte, "ik heb niet eens geld genoeg voor mijzelf." Toen hij een flink eind gereden had begon de avond te vallen. Het werd stilaan tijd om een nachtverblijf te zoeken. Hij reed nog een beetje verder, zag ginder een herberg staan en trok er op af. Het was er goed en ruim voor man en paard. In die herberg woonde een vrouw en zeven dochters, allemaal uiterst bedreven in het kaartspel. Toen het buiten pikkedonker geworden was, kwam de oudste dochter naast de slimste zitten. "Willen we een kaartje leggen?" vroeg ze vriendelijk. "Het is toch zo verdrietig daar te zitten, zonder iets te doen." De slimste was dadelijk bereid. Zij speelden en speelden, en- hoe het kwam is niet te verklaren, maar onze reiziger verloor al zijn geld en zijn paard op de koop toe. Er zat niets anders op dan te voet naar huis te keren. Wat zou hij zijn vader vertellen? .... Hij loog. "Vader," zei hij, "er is niemand in de wereld, die dat vrouwens aan het lachen kan krijgen. Wat ik ook bedacht, het hielp niets."" "Ja," zei daarop de slimme, "waarom zouden het juist de slimsten zijn, die de prinses kunnen doen lachen? Ik wil de kans ook wagen. Mag ik Vader?" "Maar zoon hoe zul je dat doen, nu je weet, dat het je oudste broer niet gelukt is?" "Wat hij niet kan zal ik misschien kunnen." Hij hield zolang aan tot hij gaan mocht, nam ook een paard en honderd gulden mee, maar het verging hem net eender als zijn oudste broer. Hij weigerde de bedelaar een aalmoes te geven, speelde met de kaart in de zelfde herberg, en verloor zijn geld en zijn paard. "Vader," zei hij toen hij thuis kwam, "Ik ben alles kwijt en heb de prinses niet aan het lachen kunnen grijpen." "Nu is het mijn beurt," spraak de domme. "Wat?" riep de vader. "Word je nu helemaal gek? Je twee broers zijn bij de prinses geweest, en voor geen van beiden heeft ze willen lachen." "Om het even vader. Laat mij doen wat zij mochten doen. Ik ben toch ook Uw kind?" Er hielp geen lievemoederen aan: de domme wou en zou naar de prinses toe. Alleen kreeg hij maar vijftig gulden mee en een gebrekkig paard. Vol moed trok hij op en zong en floot onder het rijden, dat het een lust was om te horen. Hij had reeds een groot stuk van de weg afgelegd, toen hij, evenals zijn broeders, de bedelaar tegenkwam. "Ruiter,' sprak de bedelaar, "heb je een aalmoes voor mij? Het is zo verdrietig zonder een cent te zijn." "Veel heb ik zelf niet," antwoordde de domme, "maar iets kan ik wel missen." Hij stopte de bedelaar twee gulden in de hand. "Dank U,' zei de arme man, "ik weet waar je naar toe rijdt." "Hoezo?" "Ja ik weet het je rijdt naar het land, waar de prinses woont, die niet kan lachen."

"Inderdaad," zei de domme. "Omdat de goed en vriendelijk voor me geweest bent, zal ik je een kostbare raad geven. Een eindje verder staat een herberg. Je mag daar gerust binnen gaan. Er zijn zeven doehters en die zullen je vragen om met hen te kaarten. Maar om de liefde Gods, doe het niet, want ze zullen je arm maken. Als hun gezeur je begint te vervelen moet je niets anders zeggen dan "Blijf hangen" en je zult dadelijk van ze verlost zijn. Wanneer je vervolgd wordt hoef je enkel te zeggen: "Omhoog met de mand." en terstond zul je vrij zijn. Begrepen?" "Ja" zei de domme, en het duurde niet lang of hij kwam aan de herberg. Het ging er precies zoals de bedelaar gezegd had. Onze reiziger werd door het hele stel lastig gevallen om te kaarten, maar hij wou niet en trok naar bed. Maar nu stapte de moeder van de meisjes naar hem toe en vroeg om toch een kaartje te leggen. "Dat is te erg," zei de domme, "Blijf hangen." En zie: de vrouw hing vast aan het bedgordijn. De domme lachte dat hij schokte Spoedig verscheen de oudste doehter. "Trek me los," riep de moeder. "Ik hang hier vast. "De dochter trok. "Blijf hangen." Het meisje hing vast aan haar moeder. Dat ging zo voort tot de zeven

dochters aan elkaar hingen. "Ik vertrek," zei de domme, "En bind ze allemaal aan de staart van mijn paard." Hij maakte de handen van de moeder los van het bedgordijn. "Blijf hangen." Het hele rijtje vrouwen hing vast aan de staart van het paard, dat er mee weg liep. "Zo rijd ik naar de prinses en als zij nu niet lacht, lacht zij nooit van z'n leven meer!" Daar kwam een bakker langs, met een broodmand op zijn hoofd. "Bakker astublieft trek mij los," riep de laatste van de zeven dochters. De bakker begon te trekken. "Blijf hangen." Het bakkertje hing bij de hoop. Enkele stappen verder ontmoetten zij een reus, die twee eiken op zijn schouders droeg. "Reus, trek mij er af," schreeuwde de bakker, "Blijf hangen." De reus hing vast aan de bakker. Daar kwam een herder met zijn kudde. "Herder, herdertje lief," schreeuwden allen, "trek ons toch los." De herder stak de handen uit de mouwen. "Blijf hangen.' De man bleef hangen en al zijn schaapkens volgden. "Nu zal het genoeg zijn," dacht de domme. "Wie zou nog een ernstig gezicht kunnen zetten, als ik met zijn stoet voorbij kom? Ze moet en zal lachen, deze keer." En hij ging recht naar het paleis. De dochter van de koning lag te kijken door een raam, en zodra ze de domme met zijn aanhang in het oog kreeg, schoot zij in zulk een luide lach, dat al de hovelingen verwonderd toesnelden. De domme had de prijs gewonnen. Hij verloste dadelijk al zijn gevangenen, die natuurlijk niet wachten om zich uit de voeten te maken. Alleen de eikendrager liep niet weg. "Ik zal U belonen," sprak de koning. "Hier zijn mijn schatten: neem zoveel geld als een man dragen kan." De domme en zijn knecht vulden zak na zak. Ze haalden de schatkamer van de koning leeg, en nog had de reus zijn volle vracht niet. De koning was kwaad omdat hij nu meteen arm was ,en hij zond de domme een leger soldaten op de hielen. "Om hoog met de mand." En pardoes zaten onze twee mannen in een mand een dreven de wijde lucht in. De soldaten zochten en zochten, maar van de twee was nergens meer een spoor te vinden. "Omlaag met de mand," zei de domme, toen de soldaten verweg waren. De mand streek neer als een vogel, die daalt, en de domme en zijn knecht stapten uit. Zonder ongevallen kwamen zij thuis. Ik hoef jullie niet te vertellen hoe stom van verbazing de vader en de broers van de domme daar stonden te kijken. De domme hield de eikendrager in zijn dienst; hij was immers zo rijk, dat hij leven kon als een koning.

Vergeet niet de oplossing van onze Raadselwedstrijd op te sturen voor 20 Juni a.s.

ONZE RAADSELWEDSTRIJD

Hieronder vind je een aantal cijfers. Elk cijfer stelt een letter voor. Die letters kan je vinden, door de woordjes te raden die gevraagd worden achter de verschillende cijfergroepjes.

Als je alle woorden goed geraden hebt en je zet dan de letters in de goede volgorde achter elkaar, krijg je een bekend zinnetje van ons maandblad. In het totaal zijn er 18 cijfers, dus ook 18 letters.

12 15 2 11 — toegang tot een huis.

14 5 11 7 — gebergte in Zwitserland.

1 7 18 13 7 16 — krijg je met je verjaardag.

3 10 8 13 6 — gebladerte.

4 16 3 15 — wordt een feestjurk van gemaakt.

8 11 9 15 17 — niet laat.

Onder de goede oplossingen worden drie boeken verloot.

Oplossingen in te zenden aan de Redactie van CULTURA, Venezuelastr. 23, Oranjestad.

Van de Redactie

Terwijl U dit leest, is de Nederlandse troubadour Harry van Oss reeds op Aruba aangekomen om 'n serie avonden te geven op ons eiland. Deze zanger van volksliederen zal voor jong en oud optreden, zowel 's morgens als 's avonds, op de scholen en in andere gelegenheden. Ook de hospitalen zullen deze zanger kunnen horen en zien, want een bezoek aan de twee grote hospitalen van Aruba staat eveneens op het programma. Welkom Harry van Oss en heel veel succes.

Het C.C.A-Festival behoort reeds tot het verleden, maar het doet ons goed nog even op te merken, dat er grote belangstelling voor dit lustrumfeest is geweest.

Uw aandacht wordt speciaal gevraagd voor een raadselwedstrijd die een letterkundige inslag heeft. Waagt een kansje, geachte lezers, de prijs is het waard.

Ook de jeugd kan een kansje wagen met haar eigen raadselwedstrijd.

Mogen wij U verder nog even wijzen op het artikel van Bertina over de Jeugd en Filmvorming, de Gala-uitvoering van de Trupialen, en de bijdragen over het Mysterie Molière en het maken van diamanten, dan bent U zo ongeveer helemaal ingelicht over de inhoud van dit nummer.

S.

WIE IS DE AUTEUR? - HOE HEET HET BOEK?

Fragment 1.

Betty en ik zijn vriendinnen, erg gefortuneerd en erg knap (uiterlijk), gesjinkuld, en vreeselijk goed ontwikkeld (geestelijk), want Betty krijgt heel dure zanglessen, en ik leer Italiaansch e n Dalcrozedansen; waarmee ik maar wil zeggen dat een mens nooit te lui moet zijn om te werken.

Nee, werken is heerlijk. Betty en ik zijn er dol op, en zodra we 'n oogenblikje vrij hebben werken we.

Zoo zijn we een tijdje geleden gaan werken voor een soort acte; niet omdat 't nodig was, maar zuiver en alleen uit liefde.

We hadden acte Fransch gekozen. Een vreeselijk zware acte! Toch kostte 't ons zoo goed als geen moeite om klaar te komen voor het examen. Dat examen zelf was niet eerlijk. Maar ach, wat is feitelijk een examen! Tenslotte komt het toch maar aan op de kennis, dat zegt Papa ook altijd.

De dag van ons examen, dat niet eerlijk en in den Haag was, begon akelig. 't Regende, wat naar is met 't oog op de krul in m'n haar, die weggaat met vochtig weer, en toen we Betty hadden afgehaald was Betty zoo bespottelijk zenuwachtig, dat ze mij ook zenuwachtig maakte. En onze chauffeur maakte ze zoo verschrikkelijk zenuwachtig, dat ie eerst tegen een tram, en toen tegen een meneer aanreed, wat hem bijna krankzinnig van ergernis maakte, waarna ie dwars over een trottoir het station bereikte.

Het was een droeve stoet, die tenslotte binnentrad en de trap opging naar het verkeerde perron. Voorop ging ik met de krul uit m'n haar. Dan kwam Betty, spierwit en voortdurend bezig met het aan- en uittrekken van haar handschoenen en het openen van haar zakdoek; daarachter mijn Papa en Betty's Papa met onze koffertjes en bezorgde gezichten, tenslotte Betty's Mama, die haar perronkaartje kwijt was, en de mijne, die struikelde over iets dat er niet lag en er ook niet behoorde te liggen.

Zodra we allemaal boven waren en zagen dat de trein op een ander perron stond, gingen we weer naar beneden. Onder aan de trap stond ons Noodlot. Een klein dik mannetje in een ruitjespak.

Fragment 2.

Si-Bengkok bewoog een paar maal de lippen: eindelijk kwam het er uit, nauwelijks hoorbaar: "Ik ben een al-te-arm mensch.." Het ging Bake door de ziel. Hij besefte, wat hij nog nooit had bedacht, den nood van dat hulpeloze wezentje, dat hij aan z'n lot had overgelaten, om te verhongeren in het stof, waarin het rondkroop als een vleugellam, half-vertrapt insect. Die niets heeft en niets kan verdienen en van niemand iets krijgt, hoe doet die om het leven te houden.

Hij voelde zijn keel dichtgeknepen bij de gedachten hoe Si-Bengkok van hem het bittere beetje had verwacht dat hij noodig had voor zijn onschuldig leven, en hoe hij dat had geweigerd, vergeten in de haast en de hebzucht van zijn jacht achter de rijkdom aan.

"En nu heb ik hem doodgemaakt omdat hij een mondjesmaat afknabbelde van wat ik te veel heb, zoo maar stuk gebroken,.. zoo'n aardig zieltje, dat daar in dat arme kleine lichaam zat te zingen als een leeuwerik in zijn kooi...... "Wel zoet op de fluit spelen, zoodat wie het hoort tevreden wordt van hart...."

Fragment 3.

Nu daalde de moed in hunne harten terug; zij smeten zich met een blij gehuil vooruit en volgden den gulden ridder in wonderdaden na. De Franschen konden aan deze onverschrokken leeuwen niet verder wederstaan; de voorsten keerden zich om en wilden vluchten, maar zij vielen tegen de paarden hunner makkers en wierpen elkander op den grond. - Eene algemeene moorderij ving aan op de gansche lengte des legers; de Vlamingen deden niets dan dooden, en sprongen over de groote hoopen lijken, om de verdere vijanden aan te vallen. Nu werd er niet meer "Noël!" geschreeuwd; de kreet "Vlaanderen den Leeuw! Walsch is, valsch is! Slaat al dood!" beheerste alle gerucht, en de strijders werden zoo doof, dat zij de slagen hunner eigene wapens niet meer hooren konden.

Fragment 4

Ik ben makelaar in koffie, en woon op de Lauriersgracht No. 37. Het is mijn gewoonte niet, romans te schrijven of zulke dingen, en het heeft dan ook lang geduurd, voor ik er toe overging een paar riem papier extra te bestellen, en het aan te vangen, dat gij, lieve lezer, zoo-even in de hand hebt genomen, en dat ge lezen moet als ge makelaar in koffie zijt, of als ge iets anders zijt.

Fragment 5

Vandaag hebben wij Suzanna,

vervolg pag. 14

WIE IS DE AUTEUR? - HOE HEET HET BOEK?

van pag. 12

begraven. Ik schrijf WIJ want 't was inderdaad niet de echtgenoot alléén die haar uitgeleide deed, het was de heele natie. De hoogepriester en de burgerlijke gezagvoerders kwamen er bij te pas. Er is geen vereeniging zonder winstbejag in het land of zij had een afvaardiging gezonden. Ik, Suzanna's man, was slechts een bijkomend personage, haast niet veel méér dan een tooneelmeubel. Dat ben ik, jammer genoeg, geworden den dag toen Suzanna plotseling tot nationaal figuur werd bevorderd. Zij stapte van het bad recht in de geschiedenis en werd het symbool der deugd. Zij was de Deugd zelve in het gansche land. Dertig jaar lang was ik met de Deugd getrouwd:- Het was lang niet grappig.

Fragment 6.

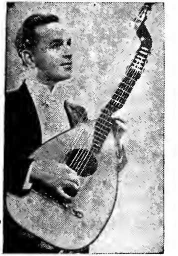
Intusschentijd verbeterde Herodes niet. Integendeel zijn geest verdraaide lijk een omgekeerde handschoen. Heel zijn gelaat was één zweer aaneen, en tot overmaat van ongeluk kreeg hij in den nek een negenoog waarvan hij na twee weken gehuil zijnen pak maakte.

Toen wentelde er een steen van Vlaanderens hart en schoone dagen zaten in 't verschiet.

En in die dagen, als Jozef en Maria de blijde mare vernamen dat de booze koning Herodes gestorven was, verlieten zij met der haast het nette dorpken van Zeeland bij de Schelde, waar ze stil, vredig en ongekend hadden gewoond, en zij kwamen lang de Kempen terug om in de vlak Nazareth, gelegen aan de lieve Nethe hun tenten op te slaan....

HIERBOVEN vindt u 6 fragmenten van 6 verschillende boeken, geschreven door 6 verschillende auteurs. Kunt u raden uit welk boek het fragment is gekozen en wie de schrijver ervan is? Nog een paar hints: onder de 6 auteurs bevinden zich 4 schrijvers en 2 schrijfsters; er zijn 3 Noordnederlanders bij en 3 Zuidnederlanders; 2 boeken verschenen in de vorige eeuw, de 4 overige in deze eeuw; van 6 auteurs zijn er thans nog 2 in leven.

Voor iedere juist geraden titel en voor iedere bij het boek behorende auteursnaam krijgt u één punt. In het totaal kunt u dus 12 punten zijn 3 boekenbonnen beschikbaar, met het meeste aantal punten zijn 3 boekenbonnen beschikbaar, elk ter waarde van Fls. 10.—. Uw oplossing kunt u tot 20 Juni insturen aan de redactie, p|a J. Stam, Venezuelastraat 23, Oranjestad.

Harry van Oss

Harry van Oss, die in de eerste helft van Juni op Aruba zal optreden.

Nadere bekendmakingen in de pers.

DIAMANT MAKEN IS EEN MODERNE HALVE KUNST

Het namaken van goud en edelstenen, waarmee de Middeleeuwse wijzen zich vergeefs bezighielden, zijn bescheiden werkelijkheden geworden in de laboratoria van onze moderne chemici. Zij kunnen goud maken, maar het is veel duurder dan wanneer het wordt gedolven. Een andere tak van moderne alchimie houdt zich al jaren bezig met het maken van edelstenen zoals saffieren en robijnen, die nu zowel als sieraad dienen maar ook in de industrie worden gebruikt als kogellagertjes en gramofoonnaalden bij voorbeeld. Alleen de diamant is blijven ontsnappen aan de vindingrijkheid van de mens. Totdat dan onlangs de Amerikaanse maatschappij General Electric vertelde, dat zij vier jonge chemici in dienst had, die erin geslaagd waren echte diamant te maken. En uit de ondertoon, waarmee dit geheim werd verklapt, vernam men, dat er een toekomst stak in de uitvinding. Men moest wel een microscoop gebruiken om voor het menselijke oog de vondst toonbaar te maken — de stenen waren maar zo groot als zandkorreltjes — maar het was dan toch maar echte diamant. Daags daarna liet een Nederlandse chemicus, ir Maekenzie, weten, dat hij het even ver had gebracht als General Electric. En daarmee lag de diamant weer plotseling midden in de actualiteit. Op de New Yorkse Beurs gingen bij deze onthullingen de aandelen van bepaalde mijnindustrieën een tikje door de knieën. Maar sindsdien zijn ze ook weer van de schrik bekomen en hebben ze zich hersteld. Want uiteindelijk is er niet veel meer gebeurd dan wat men al lang wist en kon.

Het fascinerende van het geheim is, dat men weet, hoe diamant uiteindelijk gemaakt moet worden: met hitte, druk en zuiver koolstof en grafiet. Maar tot op heden is alleen de natuur erin geslaagd, met behulp van vulkanen, de energie op te brengen om grafiet te smelten, de kristallen ander te rangschikken en samen te persen tot diamant. De stenen komen voor in de "schoorstenen" van gedoofde vuurbergen, waarlangs in vroegere eeuwen de lava opsteeg uit het magma van de aarde. Maaar veel wijzer zijn de geleerden hiervan niet geworden. Want de diamanten zijn niet ontstaan bij de afkoeling van het magma in de kraters. De kristallen dreven toen reeds in de gloeiende massa rond. Maar langs welke weg zij van deze "status nascendi" naar de vorm van stenen zijn overgestapt, daarover heeft men slechts vage voorstellingen.

In ieder geval is dit gebeurd onder een druk, die 325 kilometer diep onder de aardkorst wordt aangetroffen. De chemicus, die kunstdiamant wil maken, moet dit vulcanische proces in zijn laboratorium nabootsen, in miniatuur natuurlijk. Het particuliere vulkaantje van General Electric is niet groter dan een lucifersdoosje, dat in een hydraulische pers is ingebouwd. Het kamertje wordt verwarmd door een electrisch raster naar het voorbeeld van een straalkachel. Het wordt gevuld met stof van steenkool en daarna begint het helse proces; het kamertje wordt verhit tot een temperatuur van 3000 graden Celsius en de hydraulische pers begint te drukken met een kracht van 80.000 kilo per vierkante centimeter.

Op deze manier hebben de vier chemici van General Electric al een kleine hoeveelheid diamant gemaakt ter waarde van 50 gulden. — Hun experimenten hebben al verschillende honderdduizenden dollars gekost. — De grootste van de stenen weegt maar ¼ karaat (50 miligram). Het is niet veel maar het schijnt voor bepaalde deskundigen toch genoeg te zijn om reeds de dageraad te zien gloren van een nieuwe "industriële revolutie". Ir Mackenzie, die in het laboratorium van Bronswerk in Amsterdam, waar hij leider is van de chemische afdeling, dezelfde resultaten heeft bereikt als zijn collega's van General Electric, heeft zich echter bescheidener uitgelaten. Over een naderende industriële revolutie heeft hij het helemaal niet gehad. In ieder geval zijn de steentjes, zoals die thans worden gemaakt niet zuiver genoeg om tot sieraden te worden verwerkt. Maar voor de moderne industrieën, die met steeds hardere metalen gaan werken, is diamant onontbeerlijk voor het maken van boren, slijpstenen en snij-apparaten. De olieindustrie monteert diamant op de boorkoppen om door de hardste steenlagen te kunnen. Geen fabriek, die metalen draden maakt, zou het nog zonder diamant kunnen s t e l l e n. Tandartsen gebruiken diamantjes om de hardste kiezen uit te boren zonder dat die "gloeiend" worden. Tanks, raketten, vliegtuigen, kanonnen en talloze kleine en grote machines zijn gulzige consumenten van diamant.

Al 125 jaar lang heeft zich op gezette tijden dan hier dan daar een moderne alchimist gemeld met de bewering, dat hij kunstdiamant kon maken. Maar hun producten konden de proef op de som niet weerstaan. Meestal waren het zelfs stenen, waarin geen grein koolstof was verwerkt. Die stenen waren gewoonlijk van titaanwit gemaakt. Zij hadden de schittering en het "water" van echte diamanten, maar niet de typische hardheid ervan. Het waren maar mooie knikkertjes, die voor veel geld aan de lichtgelovige man werden gebracht. De eerste ernstige poging werd door de Franse scheikundige Henri Moissan gedaan ongeveer zestig jaar geleden. Hij smolt een hoeveelheid ijzer, verzadigde die met koolstof en liet het geheel snel afkoelen. Hij vond daarna splintertjes echte diamant in de ijzeren bal. Moissan had ook de natuur geïmiteerd. Want men heeft meteorieten gevonden — altijd van ijzer — waarin men ook diamantkorrels heeft aangetroffen. Na Moissan zijn er verschillende andere wegen uitgedacht door Hoyermann, Von Hasslinger, De Boismenu en Lummer. Maar zij hebben het nooit tot bruikbare resultaten kunnen brengen.

De Amerikaan Dr. Bridgeman is nu de voornaamste pionier op het onontgonnen veld van de kunstdiamant. Zijn werkwijze werd. geperfectioneerd, door General Electric toegepast. De maatschappij heeft haar methode niet tot in details beschreven en zal dit ook nooit doen. Wel heeft zij ir Mackenzie aange boden gegevens uit te wisselen. Maar de Nederlandse chemicus houdt zich aan zijn fabrieksgeheim en heeft laten weten, dat hij voor een direct contact niet veel voelt. Het maken van kunstdiamant, op zichzelf reeds een ingewikkeld raadsel, blijkt dus een natuurkundige operatie, die zich afspeelt achter met zeven zegels gesloten laboratoriumdeuren.

H. van Wordragen.

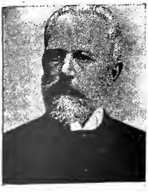
LOSSE OPMERKINGEN BIJ ONS RADIO-PROGRAMMA

Elke Donderdagavond brengen wij voor de liefhebbers van serieuze muziek een nieuw programma.

Op Donderdag 2 Juni kunt U na de causerie van de Heer Versteeg luisteren naar het eerste pianoconcert in Bes kl. van Tsjaikowsky.

Dit werk schreef Tsj. voor de beroemde pianist Anton Rubinstein. Deze echter meende dat het onmogelijk was dit werk te spelen. Het eerste deel van dit concert staat eigenlijk in Des gr. Het is een zeer virtuoos werk waarin prachtige vondsten te beluisteren zijn, maar daarnaast is het vaak banaal en gezocht in zijn effecten. In het tweede deel horen we een scherzo, waarvan de melodie ontleend is aan een Frans chanson, dat Tsj. eens in Parijs in een cabaret hoorde zingen. Het derde deel is gebouwd op twee themaa's waarvan het eerste een Slavische dans en het tweede een lied uit Ukraine is.

De pianist is Alexander Uninsky.

Tsjaikowsky

De 9de Juni is ons gehele programma gewijd aan een uitzending van de Falla's opera: La Vida Breve. (Het korte leven), gecomponeerd omstreeks 1905. Uit deze opera is vooral één dans onder de naam "Spaanse dans" zeer bekend geworden. De Falla overleed in 1946 in Argentinië.

Manuel de Falla

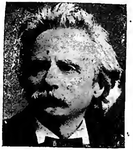
De hoofdrol in deze opera wordt gezongen door de beroemde Spaanse sopraan Maria de los Angeles Morales. Het werk wordt uitgevoerd door het operakoor en -orkest van Barcelona.

Donderdag 16 Juni kunt U luisteren naar een uitvoering van Edward Grieg's Pianoconcert in A klein. Het werk bestaat uit drie delen. Vooral het laatste deel heeft echt Noorse kenmerken, waar te nemen aan de ruwe accoorden en het Noorse rhythme. Echter ook het eerste deel heeft in het hoofdthema die typisch Noorse naunces.

Voor de piano is dit concert zeer virtuoos en brillant geschreven en Abbey Simon, een jeugdig Amerikaans pianist speelt het met veel verve en begrip voor de intenties van de componist.

De 23ste Juni volgt de derde causerie over de Instrumenten van het orkest door de Heer Stam. Deze serie lezingen komt zo af en toe wel eens in het gedrang en moet dan weer verschoven worden naar betere tijden. En na de lezing over de instrumenten hoort U die instrumenten zelf in de Vijfde Symphonie van Antonin Dvorzak. In werkelijkheid is deze vijfde Symphonie eigenlijk de Negende. De ondertitel van het werk luidt: Uit de nieuwe Wereld.

In deze symphonie zijn volgens sommigen sporen aan te wijzen, die

Edward Grieg

A. Dvorzak

RADIO-PROGRAMMA IN DE MAAND JUNI 1955

2 Juni: Boekbespreking. Besproken worden: "De Onrust zaaier" van Willem G. van Maanen; "De Grote Verwildering" van A. den Doolaard; "Dorothea" van R.G. Waldeek; "Kain de Schoenmaker" van Olav Gullvag. (De spreekbeurten van 12 en 26 Mei werden i.v.m. de viering van het C.C.A.-jubileum beide één week opgeschoven)

7 Juni: Lezing Volksuniversiteit Aruba. Lichte Muziek

9 Juni: Opera La Vida Breve van Manuel de Falla

14 Juni: Lezing Volksuniversiteit Aruba. "Koren zingen voor U"

19 Juni; Henk van Ulsen draagt voor "BEATRIJS" van P.C. Boutens

21 Juni: Lezing Volksuniversiteit Aruba. Lichte Muziek

23 Juni: "De instrumenten van het orkest" III door J.J. Stam. Vijfde Symphonie van Antonin Dvorak

28 Juni: Lezing Volksuniversiteit Aruba. Lichte Klassieke Muziek

30 Jun: Boekbespreking. Besproken worden: Belcampo, "Liefdes Verbijstering"; Clare Lennart e.a., "Liefdesverhalen uit de Wereldliteratuur"; Igor Gouzenko, "De val van een reus"; Bruna E. Werner, "De Galei"; Marie Desmout, "Spel van Tifa-Gong's"; Albert Helman, "Spokendans"

VIA RADIO KELKBOOM — Oranjestad

duiden op een kennismaking met de muziek van Negers en Indianen. Inderdaad bevat het werk soms ongewone rhythmen maar de sfeer van de compositie blijft steeds die van Dvorak. En luisteraars, dat betekent een avond van kostelijke, rijke en melodieuze muziek.

Donderdag 30 Juni komt de Heer Versteeg weer Uw aandacht vragen voor één van zijn uitstekende voordrachten en ook nu volgt weer een pianoconcert en wel het Pianoconcert van Robert Schumann.

Zoals bij Beethoven heeft ook bij Schumann het symphonisch element een grote waarde. We horen dus niet een orkest met daarnaast een piano, maar deze twee zijn een volkomen eenheid geworden.

Aanvankelijk schreef Sch. alleen het eerste deel onder de naam "Phantasie". Vier jaar later volgden het 2de en 3de deel. Ondanks het tijdsverschil is de sfeer door het gehele werk heen bewaard gebleven. Het is één der geliefdste concerten van onze tijd en bevat prachtige melodieën, terwijl het samenspel tussen orkest en piano welhaast volmaakt genoemd kan worden.

Elke Dinsdagavond is de Volksuniversiteit Aruba bij U present en kunt U tevens genieten van lichte, licht-klassieke of vocale muziek.

En hiermede is ons programma voldoende bij U ingeleid en hoop ik dat U zult kunnen genieten van onze speciale C. C. A.-avonden.

J. S.

HET MYSTERIE MOLIERE

Moliere is de grootste toneelschrijver, die Frankrijk heeft voortgebracht. De grote vraag is echter of Jean Baptiste Poquelin, die zich Moliere noemde de beroemde en nu sinds drie eeuwen in heel de wereld gespeelde stukken ooit heeft geschreven. Er bestaat een door verschillende vooraanstaande taalgeleerden verdedigde theorie die zegt dat de comedies van Moliere in werkelijkheid door niemand minder geschreven zijn dan de Zonnekoning Lodewijk de Veertiende. Gaat men het oeuvre van Moliere na dan blijkt dat het chronologisch precies bij het leven van Louis Quatorze past Waarom men eraan twijfelt of Moliere oftewel Jean-Baptiste Poquelin ooit iets heeft geschreven. Omdat men nooit een van zijn manuscripten heeft kunnen vinden. Wij bezitten geen enkele regel handschrift van die Moliere, die toch zo verwonderlijk veel heeft geschreven. Zelfs van de duizenden brieven, die hij in zijn leven heeft opgesteld is er geen enkel bewaard gebleven. Dat Jean Baptiste Poquelin van 1622 tot 1673 geleerd heeft, daar twijfelt men niet aan. Maar of hij de Moliere is die o.a. "De Vrek" heeft geschreven, daar kan men nog aan twijfelen.

Deze twijfel zou alleen opgeheven kunnen worden wanneer het zou lukken een of meer van de handgeschreven Manuscripten van Moliere te vinden. Daar zoekt men nu al twee eeuwen naar; tot nu toe zonder resultaat.

Een wonderlijk fait-divers heeft het mysterie Moliere opnieuw actueel gemaakt. Op 16 April 1947 vond men 's morgens vroeg in het bos van Marly (dertig kilometers van Parijs) het lijk van een oude man. Hij was vermoord en zijn moordenaars hadden alles in het werk gesteld om te voorkomen dat de politie zou kunnen vaststellen wie de vermoorde was. Dit weet men nu, zeven jaar later, nog altijd niet. Alleen weet men dat deze oude man een arme intellectueel was en dat hij zich bezig hield met het zoeken naar de manuscripten van Moliere. Men heeft een hele documentatie bij hem gevonden over de eventuele plaast waar deze bijzonder kostbaar geworden manuscripten e-

Molière

ventueel gevonden zouden kunnen worden. De papieren zouden zich ergens in het dorpje Feucherolles- dat niet ver ligt van de plaats waar de onbekende de vermoord werd- verstopt zijn. Was de onbekende man misschien niet de enige, die naar de manuscripten zocht. En heeft men hem uit de weggeruimd omdat anderen de papieren ook op het spoor waren? Het is moeilijk te zeggen. Maar wel weet men dat het onderzoek naar de papieren van Moliere sinds 1947 actief is voortgezet.

Waarom men ze in Feucherolles zoekt? Nadat Moliere gestorven was is zijn vrouw opnieuw getrouwd en wel met een zekere Guérin d'Estriché. Hun huwelijksacte heeft men tussen hele oude papieren in het gemeentehuis van Feucherolles gevonden. Hierop leest men "De toekomstige echtgenote brengt mede al de meubelen, huishoudelijke artikelen, lingerie, kleren, tafelzilver en de papieren die zich in het huis van Moliere bevonden." Wanneer deze papieren niet een zekere waarde gehad hadden (Moliere was reeds zeer beroemd tijdens zijn leven) waarom zou men ze dan speciaal in de trouwacte genoemd hebben?

De weduwe van Moliere kreeg in haar tweede huwelijk een zoon Nicolas d'Estriché geheten die bij de pastoor van Feucherolles werd opgevoed. 't Is waarschijnlijk dat de pastoor van Feucherolles de papieren na de dood van Nicolas opgeborgen heeft. Nicolas was met 'n nicht van de pastoor getrouwd en m'n neemt aan dat deze abbé Guignart heel goed geweten heeft welke waarde de manuscripten van Moliere vertegenwoordigden. Maar waar heeft hij ze opgeborgen? M'n heeft redenen aan te nemen dat de abbé de papieren onder 'n steen in zijn kerk heeft geplaatst. Hij zou ze eerst aan de Nationale Franse Bibliotheek hebben aangeboden, maar deze Bibliotheek zou op de betreffende dag juist gesloten zijn geweest. Daarna zou de Pastoor ze onder de grond gestopt hebben.

De onderzoekingen in en in de omgeving van Feucherolles worden voortgezet en het is niet onwaarschijnlijk dat men op een goede dag de langezochte manuscripten- die het vaderschap van Moliere over zijn stukken moeten bewijzen- zal vinden. Intussen is echter nog niet verklaard waarom men in die nacht van 15 op 16 April in het bos van Marly die oude intellectueel, die op zoek was naar deze manuscripten heeft vermoord.

Jan Brusse